

מסורת הש"ס

- (א) [לעיל לד: ושי"ג],
(ב) כחצות פה, (ג) [וכן]
מלתא אי בתמורה: א: כס:
כר ספרא שיש ועד ביומא
פנ: ע"ש, (ד) גילא ספיקי,
(ה) [גיל חרש שוטה],
(ו) כחצות ית: [גיון נא:],
(ז) כס"א: פרעמית, (ח) [לעיל
לח:], (ט) תרומות פ"א מ"ב
ע"ג.

תורה אור השלם

1. כי יתן איש אל רעהו
ספק או כלים לשמור
וגב מבית קאיש אם
קצאס הגב יושלם
שמים: שמוה כ כ

הגהות הב"ח

- (א) ש"י ד"ה הוה ליה
דלמר למלה, י"ב טומו
לכר דלע"פ דמלה נני
לממיי וסל לא קא
מנה אפי"ר לא אמרי
טעמו מלי עגלמל נינו
משוס דכיון דקא מנה
לוי הלאה וללוא ודלי
דלעמל דלי הוה לו.
ועין פ"א א"י דף סו
דלמל ונמ"ס: הסו:
(ב) ד"ה אימור וכו'
דכשימי בי תלתא וכו'
דכשימי בי ארבעה וכו'
וכ"ס היבא דא"ל
דלמל בי ארבעה:
(ג) ד"ה הוה לו' מן
הס"ד ונמ"ס מ"ה הודה
ומית או נמק:

לעני רש"י

- גל"ש, עפ"י (גירסות)
טעמיה בעלה האלון

רבינו חננאל

עפ"י דקיימי שיתא וזוי
כל קבא, א"ל לאו בדי
ד' הוה מוזבני חייבא
אורי קמיה דרבא וקייבא
ללוא לפרעיה ר' וזוי.
א"ל רמי בר חמא וכו'
את הוה דאמרת כיון
דלא רמיא עליהו דשהרי
אישנו ולא אדעתייהו
וטעמיה דלוא טענא.
א"ל רבא קצותא דהרעא
מידכר דכריי אישני.
ובמקום עדים לא אפרין
טענא דלוא טענא:
הוה דא"ל לחבריה בדי
לי ק' וזוי דמסקנא
בך והא שטרא, א"ל
לוא ודלא פרעתיך, א"ל
מלוא הנהו סטראי נינהו.
פ"י מצד אחר היו לי
עליך ופרעת אותי, אבל
למא השטר לא פרעתי
כלום, אמר רב נחמן
איתרע שטרא, כלומר
אפי' כתוב בשטר נאמנות
אינו גובה אלא בשבועה.
דידיק' מדרקתי איתרע
שטרא ולי קנאי איכטיל
שטרא ש"מ כדאמרינן.
ואסיקנא והלכתא איתרע
שטרא, והני מילי דפרעיה
באפי שהדי ולא אדכר
ליה שטרא, אבל היבא
דפרעיה בך דידיה לידיה
מגו דיכול למימר המלה
לא היו דברים מעולם
יכול נמי [למימר] שטראי
נינהו כשר מפורש
בכתובת כשר הכותב
לאשתו דין דבריהם בנין דר' אמי בריה דר' אבהו דנשבע דיטראי הוה ליה עליה וגובה, ואי טעין עליה דיטראי נינהו
היבא דמורי ליה דאשתו יחבינהו ליה ומודה ליה נמי דיהיב אמסתתא וקביל וזוי דתורי וטעין השתא דיטראי נינהו
אפי' רב פפא מודה דאיתרע שטרא: הוה דא"ל לחבריה מהימנת לי כל אימת דאמרת לא פרענא פרעיה באפיי שהדי.

שבועת הדיינין פרק ששי שבועות

מב.

עין משפט
נר מצוה

- נא א טוש"ע ח"מ סימן
עט סעיף יב:
נב ח מיי פ"ד מהל'
מלה הלכה ט סמג
עשין לד טוש"ע ח"מ
סימן נט סעיף א:
נב ח מיי שם טוש"ע שם
סעיף ג:
ד ח מיי שם טוש"ע שם
סעיף ג:
כא ה ו ז מיי פט"ו
מהל' מלה הלכה ג ד
סמג שם טוש"ע ח"מ
סימן נט סעיף א:
ח [מיי פ"ד מהל' טועין
ועשין כל' א טוש"ע ח"מ
ס"י מהל' פ"א וס"י פס
סעי' לנ:]

מוסף רש"י

- ור' אליעזר בן יעקב
לית ליה משיב אבידה
פטור, מה שפירש
בממיה הא תקנתא דרבנן
יהא המלה מילתא לא
יבטל מפני חוקי העולם
ש"י [גיון חח:], וזיון דכי
אינו מושב נמי מחייב ליה
בשעת, הכי אין לך משיב
אבידה גדולה וכו' ומיי
[כתובות יח:], כמו והיוני
בה, ור"א לית ליה משפט
דמיקון העולם דמשיב
אבידה פטור משבועה
דל"כ שביק ליה ואילו,
והאי נמי כיון דלא טענו
במשפט אבידה הוא [גיון]
(א), אי הכי, דטענו
גדול, טענת עצמו, קיי
לה, טענת אחרים הוא
(שם), ומלי פטעיה דקאמר
ומלי טענת עצמו (כתובות
יח.), טענת אחרים
על הודאת עצמו, על
שכחה לו שאמנת דכדכיו
ומודה לו שעדיין חייב לו
פסם הוא נשבע [גיון]
(א).

רבינו חננאל (המשך)

אביי ורבא דאמרי תריוויה
הא הימניה מתקוף לה רב
פפא נהי דהימניה טפי
מנפשיה משהדי לא
הימניה וק"ל כרב פפא:
ההוא דא"ל לחבריה
לחייבנא לי כבי כתי כל
אימת דאמרת לא פרענא,
אי נחתיא באפי תלתא,
ואסקיה רב הונא כי אולין
בחר רוב דעות לענין
אומדנא דכמה דנפשי
אית בהו דפקיעי טפי,
אבל לענין עדות תרי
כמאה כתרי, אבל
אין נחת מתיקרא לדעות
וא"ל מהימניה לי תלתא
ופרעיה קמי ארבעה ודאי
לדעות נחת, ושהודאת
דשהדי מבטלה להימנותא
דידיה: פתני' אין נשבעין
על טענת חרש שוטה
וכן כתי, מ"ט דכתיב
אין יתן איש אל רעהו
ספק או כלים, מדכתיב כי
יתן איש ש"מ אין נתינת
קטן כלום: וירושלמי כי
יתן איש אל רעהו ספק
או כלים, פסל לקטן, עד
כדון שנתן לו כשהוא
קטן וחבשו כשהוא קטן,
נתן לו כשהוא קטן וחבשו
כשהוא גדול מנין ת"ל
(א), רעהו, עד שתהא
נתינת וחבשה שוין: אבל
נשבעין לקטן, אוקמה
רב בבן שטונתו לחבור

כמ"ד אין לר"ך לזכר אי נמי כמו שפירש רבינו תס לר"ך לזכר אמיתות
הדברים כמו שיכול ומכל מקום אי לא משכח להו או אמו ואמרו
לה"ס לא מפסיד וכן מוכח בירושלמי שהביא ר"ח דגרסי' התם הלא
לדון בשטר וחזקה רבי אומר נידון בשטר פירוש שר"ך לזכר רבן
שמעון בן גמליאל אומר נידון בחזקה
בא מעשה לפני רבי ויורה כרס"ג:
קשיא דרבי אדרבי לא קשיא רבי
לא רכא אלא לעמוד על אמיתת הדבר
ואית דגרס התם בא מעשה לפני
רבי חייל ופריך מינה אדרבי לפי
שתלמידו היה דלפריך בפרק מפנין
(שבת דף קכח), מדרב הונא אדרב
משום דרב הונא תלמידו דרב הוה
ובקונטרס פירש בירש פרק זה בורר
(סנהדרין דף גז:), למ"ד לר"ך לזכר
שחס נקש ולא מלא הפסיד:
איתרע שטרא, מפר"ח וכן ר"ת
לר"ך, צעל הסטר
שבועה שלא נפרע והא דלמרינן בפרק
אלו נערוט (כתובות דף לו:), הא שטרא
ריעא לא מגבינן ביה דוקא בדי ה"ך
ריעומא דהסם כיון דמהדר אזיזפא
אימור יזיפי זיף וחסם וקסה מההוא
דהכותב (שם פס. וס), דההוא שטרא
דלמל קמיה דרבא א"ל רב פפא
יענא ביה דשטרא פריעא הוא א"ל
איכא איניש אחרינא צדי דמר כו'
וקאמר לא יחא רב פפא אלא כתי
דכס חסדא וחסמא מה היה יכול
לעשות יומר מלהשביעו דלית ליה
לקרעו דקמתי התם קרעיה ס"ד
והשטא אפילו כל אדם דלא קיס ליה
בגויה נאמן להשביעו מידי דהוה אעד
אחד מעיד שהוא פרוע על כן נראה
דשטרא ריעא לא מיקרע קרעין לי
ולא מיינבא גבינן ביה כי ההוא דאלו
נערוט (שם דף לו:), **ורבי אליעזר**
בן יעקב לית ליה משיב אבידה
פטור, פירוש צמינו:
אלא

פרעיה באפי תלתא אמר רב פפא כבי תרי
א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא ^(א) אימור דאמרי רבנן דאולין בתר
רוב דעות ה"מ לענין אומדנא דכמה דנפשי ^(ב) בקיאי טפי אבל לענין עדות
ימאה כתרי ותרי כמאה לישאנא אחרינא ההוא דא"ל לחבריה מהימנת לי
כבי תרי כל אימת דאמרת לא פרענא וזוי ופרעיה באפי תלתא אמר רב
פפא כבי תרי הימניה כבי תלתא לא פרענא וזוי ופרעיה באפי תלתא אמר רב
יהושע תרי כמאה ומאה כתרי ואי א"ל כבי תלתא ואול פרעיה באפי בי
ארבעה יכיון דנחית לדעות נחית לדעות: אין נשבעין על טענת חרש
שוטה וקמן ואין משביעין את הקטן: מ"ט אמר קרא ^(ג) כי יתן איש אל
רעהו כסף או כלים לשמור ואין נתינת קטן כלום: אבל נשבעין לקטן
ולחקדש: והא אמרת רישא אין נשבעין על טענת ^(ד) שוטה וקמן אמר
רב בבא בטענת אביו ור' אליעזר בן יעקב היא דתניא ^(ה) רבי אליעזר בן
יעקב אומר פעמים שאדם נשבע על טענת עצמו כיצד אמר לו מנה
לאבך בידי והאכלתיו פרס הרי זה נשבע וזהו נשבע על טענת עצמו
וחכ"א יאינו אלא כמשיב אבידה ופטור ור' אליעזר בן יעקב לית ליה
משיב אבידה פטור אמר רב בשמענו קמן קמן והאמרת אין נשבעין על
טענת חרש שוטה וקמן לעולם גדול ואמאי קרו ליה קטן דלגבי מילי דאבוא
קמן הוא אי הכי טענת עצמו טענת אחרים היא טענת אחרים והודאת עצמו
כולהו
שאתה חייב לאבי כן וכך ולא קטן משם הוא אלא גדול הוא, ואמאי קרו ליה קטן, דלגבי מילי דאבוא קטן הוא, והודה
לו [במקצת], ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גזנא לאו משיב אבידה הוא, אבל משיב אבידה דברי הכל פטור